

Truus gaat naar huis

DOOR

M. VEREN

G.F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

TRUUS
GAAT NAAR HUIS

TEKENINGEN VAN G. D. HOOGENDOORN

TRUUS GAAT NAAR HUIS

DOOR

M. VEREN

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

HOOFDSTUK I.

Meestal was Truusje Helmers wàt ingenomen met het kleine, vriendelijke slaapkamertje, dat vader op zolder voor haar had gemaakt. Eigenlijk kon je 't niet eens een kàmer noemen, 't was door gordijnen en een oud kamerscherm afgescheiden van de rest van de zolder, maar dat kwam er niets op aan: Truus vond het een echt gezellig hokje. De gordijntjes voor 't kleine venster waren hagelwit, een vrolijk gekleurd kleedje lag over 't vierkante tafeltje en in 't kozijn stond háást altijd een vaasje met bloemen. In de zomer tenminste en in 't voorjaar. Die bloemen kocht Truus natuurlijk niet, 't waren meestal klapprozen, anemonen of margrietten, die buiten in 't

wild bloeiden en door iedereen vrij mochten geplukt worden.

Zelf hield Truus haar kamertje in orde, behalve de „grote beurten”, die bleven voor rekening van moeder.

's Morgens scheen de zon recht in 't smalle, ijzeren ledikant en dan zou 't jammer zijn geweest, lang in bed te blijven. Moeder hoefde haar oudste dochtertje nooit te roepen, de klok had nauwelijks zeven geslagen of Truus was al druk bezig, zich te wassen en aan te kleden. Dan ging ze zingend naar beneden, om te zien, waar ze aan helpen kon. Want er waren zes jongere broers en zusjes, dus had moeder de handen vol.

Dat opstaan vond Truus meestal het prettigste ogenblik van de hele dag. Vooral in de zomer en bij mooi weer. Door 't open zolderraam hoorde ze mussen en spreeuwen kwetteren, maar anders was alles nog heel stil.

Even keek ze dan over de rode daken van de buurhuizen, naar de blauwe hemel, waaraan een enkel wolkje dreef. Als heel klein meisje had Truus gemeend, dat de Heere Jezus in de blauwe hemel woonde en uit de wolken naar haar keek, maar dat wist ze nu wel beter. Jezus kon overal wonen, waar men Hem liefhad en diende. Hij wilde ook in 't kamertje van Truus wonen en in haar hart bovenal.

Elke morgen knielde ze vóór haar ledikant, om te bidden, iedere avond óók en 't was net, of iets van die gebeden in de kleine kamer overbleef en alles

daardoor toch veel beter ging. Haar lessen leerde ze vlugger, met 't werk kwam ze makkelijker klaar, moeder prees haar soms, omdat ze handig was in 't huishouden, zacht en geduldig met de jongere kinderen.

En lachend veronderstelde vader, dat al die goede hoedanigheden geboren werden in 't kamertje, dat *hij* voor zijn oudste had gemaakt.

Maar deze zomermorgen werd Truus niet zo opgewekt wakker als anders. Ze stond ook niet dadelijk op, maar bleef liggen rondkijken in 't kleine vertrek, dat haar minder gezellig en vriendelijk toescheen dan gewoonlijk.

't Was geen heldere ochtend en hoewel de zon al lang op was, drong ze niet door de grijze wolken, die geen plekje blauw vertoonden.

Truus zou nooit tegen iemand hebben willen zeggen, waarom ze vanmorgen een heel klein beetje 't land had. Eigenlijk wist ze 't zelf nauwelijks, maar toch wàs er een reden voor.

Iedere zomer werd Truus te logeren gevraagd bij tante Hermine in Den Haag en dat scheen haar dan 't hoogtepunt van de vakantie, want tante woonde in een mooi, groot huis, hield een dienstbode en, omdat tante en oom zelf geen kinderen hadden, beschouwden ze Truus zo'n beetje als hun pleegdochtertje, dat braaf verwend werd.

Elke dag, als 't weer het maar toeliet gingen ze uit, met de tram naar Scheveningen of Wassenaar. Of met de auto van oom, als hij die niet voor de zaak nodig

had, prettige tochtjes maken in de omtrek.

Ze hoefde geen vervelende werkjes op te knappen: geen aardappelen schillen of kopjes wassen en geen kapotte kousen stoppen. „Je hebt nu vakantie,” zei tante dan, „Daatje kan 't werk best alleen af, neem het er maar eens van.”

Thuis hielp Truus moeder altijd heel gewillig, want ze hadden géén dienstbode. Maar natuurlijk was 't prettig, voor zo één week een damesleventje te leiden en alleen plezierige dingen te doen.

De éne week was twéé weken geworden en misschien zouden oom en tante hun nichtje nog langer hebben gehouden, als ze niet met kennissen hadden afgesproken, samen nog een reisje te maken. Boordevol van al de pretjes en uitstapjes, kwam Truus naar huis en raakte niet uitgepraat over alles, wat ze had genoten.

Nu lag ze wakker in bed en voelde nog helemaal geen lust om op te staan. Moeder had gelukkig gezegd, dat ze eens flink mocht uitslapen, de kinderen hoefden niet naar school, zelfs vader had van 't kantoor twee weken verlof.

Maar 't vooruitzicht van zo'n volle huiskamer lokte Truus niet erg, liever nog was ze met moeder alleen geweest.

Bij tante Hermine en oom Otto vond ze 't altijd heerlijk stil en rustig, „deftig” noemde Truus dat. Niemand schreeuwde of draafde, de dienstbode zelfs praatte zacht en liep bedaard.

's Morgens kwam tante haar roepen met een kopje

thee, dan waste ze zich aan een mooie, marmeren wastafel met twee kranen: één voor warm en één voor koud water. Wanneer ze 's avonds haar schoenen buiten de deur van de logeerkamer zette, stonden ze er 's morgens weer, keurig gepoetst.

En de logeerkamer zelf was zó mooi, dat er best een echte dame had kunnen slapen, inplaats van een meisje, dat nog school ging. Een kanten spreij over 't ledikant, stalen meubeltjes en op 't glazen bovenvlak van de wastafel allerlei keurige dingen voor haar toilet. Tante sprak nooit van „aankleden,” maar van „toilet maken” en daar kwamen spiegel-tjes en borstels en flacons met eau de cologne en haarwater bij te pas. Oom Otto lachte er wel eens om en Truus maakte er nooit gebruik van, behalve dan een beetje eau de cologne op haar zakdoek, maar toch vond ze 't wel leuk, dat die potjes en flessen op haar wastafel stonden.

Nu zag ze weer 't geëmailleerde wasstel in de ijzeren driepoot, 't zeepbakje zonder deksel, 't waterglas met een tandenborstel erin en dat niet eens bij de waterkan hoorde.

Toen ze pas haar eigen kamertje kreeg, was ze blij geweest met al die heel eenvoudige dingen. Nu pas zag ze 't grote verschil: bij oom en tante alles zo mooi, hier een beetje kaal en armoedig.

Kom, ze zou maar opstaan, want hoe langer ze lag rond te zien en te vergelijken, hoe ontevredener ze werd.

Prettig, dat ze van tante zulke aardige jurken had

gekregen, ze trok er vandaag natuurlijk een aan. Wat zouden de kinderen opkijken, als ze zich zo netjes maakte!

HOOFDSTUK II.

„Ik wou, dat Hermine en Otto er niet over begonnen waren,” zuchtte moeder Helmers en zij las nog eens de brief, die ze haast van buiten kende. „Hoe kunnen ze denken, dat we Truus zouden afstaan?”

„Dat bedoelen ze ook niet,” weerlegde vader, „ze willen alleen voor haar zorgen, tot ze examen heeft gedaan en haar eigen brood verdienen kan. Dat is toch een mooi plan, we kunnen er in elk geval eens goed over nadenken.”

„Truus niet meer thuis!” dacht moeder hardop. „Ik kan 't me onmogelijk voorstellen. 't Was al zo stil, toen ze die twee weken in Den Haag logeerde.”

„Wat je stil noemt!” Vader lachte. „We houden heus nog een heel troepje over.”

Maar moeder schudde verdrietig het hoofd. „Misschien wil Truus zelf niet eens,” zuchtte ze.

Oom en tante hadden altijd van hun neefjes en nichtjes gehouden, maar van Truus eigenlijk het meest. Zeker omdat ze de oudste was en er nà haar twee broertjes kwamen, Wim en Jaap, nogal wilde en een beetje ongezeglijke bengels, die er niet van

hielden, netjes op visite te komen maar liever holden en ravotten.

Nu Truus twee weken bij hen had gelogeed, waren ze zich nog meer aan haar gaan hechten en was het plan opgekomen, 't oudste nichtje helemaal in huis te nemen. In Den Haag zou ze op goede scholen gaan, oom en tante konden haar alles geven, wat ze nodig had, meer dan Truus' eigen vader en moeder die voor zovéél kinderen moesten zorgen. Tante Hermine meende stellig, dat haar aanbod dadelijk zou worden aangenomen, maar oom Otto was er nog niet zo zeker van. „Ze zullen 't kind misschien niet willen missen,” twijfelde hij, „wij zouden het toch ook niet doen, als 't onze dochter was.”

Maar tante vond dat een heel ander geval. Zij hadden 't goed, oom verdiende veel geld en de ouders van Truus konden nauwelijks rondkomen. 't Salaris van een kantoorbediende is niet groot en dan met zeven kinderen. Natuurlijk mag Truus dikwijls naar huis, „eens in de maand, van Zaterdag tot Maandag, als 't met haar lessen uitkomt,” stelde tante vast, „en in de vacaties wat langer. Ze mag in geen geval van haar vader en moeder vervreemden.”

Oom gaf geen antwoord, hij geloofde nog niet, dat alles zo grif zou gaan.

Truus had met een vriendinnetje gewandeld en kwam tegen etenstijd thuis. Vier van de jongere kinderen waren met hun klassen een uitstapje gaan maken,

de twee kleinsten speelden met een paar buurmeisjes.

Moeder kon geen ogenblik over de brief uit Den Haag zwijgen, vertelde aan Truus, wat oom en tante hadden voorgesteld. „Je zou een goed en makkelijk leventje krijgen, kind, mooie kleren en kostelijk eten. Je hoeft alleen maar te beloven dat je je best zal doen op school, dan zorgen oom en tante voor àl het andere. Hoe lijkt het je?”

Met grote, verbaasde ogen had Truus geluisterd. Voorgoed naar Den Haag? Naar 't heerlijke huis van oom en tante? Bij hen wonen, net of ze een eigen dochter was! Wat meende moeder met te zeggen, dat men niet dadelijk een besluit hoefde te nemen, er eerst nog eens goed over denken kon?

Ze ging er natuurlijk naar toe, dat sprak toch vanzelf! Als vader en moeder het tenminste óók goed vonden. 't Zou net zijn of ze altijd uit logeren was. En dan kwam ze telkens weer *thuis*, slapen op haar eigen kamertje. Want dat mochten de broers niet hebben, die waren veel te slordig.

„U bewáárt het voor me, hè?”

Vragend keek Truus eerst haar vader, dan haar moeder aan en ze begreep niet waarom die haar zo weinig antwoord gaven.

„'t Blijft *mijn* kamertje toch?” drong ze aan.

„Je praat net, of alles in kannen en kruiken is, Truusje.” 't Gezicht van vader stond ineens heel ernstig. „Maar 't lijkt er nog niet op. We moeten doen wat voor jou het beste is en dat wil God ons

zeggen. Hij zal ons de weg wijzen, als we 't Hem vragen."

Truus begreep best, wat vader bedoelde. Ze vergat zelf ook nooit haar gebed, wilde eerbiedig luisteren naar wat God antwoordde.

Natuurlijk was dat antwoord nooit zó verstaanbaar, als wanneer je wat aan een mens vroeg en ook — hierover schaamde Truus zich een beetje — werden haar gedachten dikwijls door allerlei dingen afgeleid.

Ze moest denken aan de logeerkamer bij oom en tante, aan 't glanzende zeil en de zachte beddekleedjes, aan de kanten spreij over 't ledikant en de geurige zeep op de wastafel. Truus had zich in Den Haag net een prinsesje gevoeld of ten minste het enig kind van rijke mensen. Misschien kreeg ze wel zakgeld en dan wou ze heel zuinig zijn, sparen, om cadeautjes te kopen, als vader en moeder jarig waren en de broers en de zusjes. Heerlijk zou dat zijn! Hier kon ze altijd maar heel weinig geven, 't mocht niet veel kosten, want ze had eigenlijk nooit geld. Wat zouden ze opkijken bij zo'n mooi geschenk!

Truus was ingeslapen vóór ze er erg in had en, toen moeder een poosje later nog even onhoorbaar 't kamertje binnenkwam, hoorde zij alleen de rustige ademhaling en zag op 't blozende gezicht een gelukkig lachje, net of Truus nog pas aan prettige dingen had gedacht.

„Ze droomt zeker al van Den Haag." Moeder zei 't natuurlijk niet hardop, maar er viel een traan op

de wat verschoten, dikwijls gewassen deken van 't smalle, ijzeren ledikant.

Dat het kind nu toch zó verlangen kan van huis weg te gaan!

Vader en moeder hadden God gebeden, hun te willen aanwijzen, hoe ze moesten handelen, maar ook

hadden ze lang en ernstig gepraat met tante Hermine, die er voor uit Den Haag was gekomen.

En ja, als je alles goed bekeek, mocht je toch geen „neen” zeggen. 't Werd immers in 't belang van Truus gedaan. Ze mocht leren voor onderwijzeres of voor wat anders, waar ze later haar brood mee verdienen kon. Vader en moeder hoefden voor háár geen onkosten meer te maken. Wilden ze eens naar

Den Haag komen, om Truus te zien, dan betaalde tante het reisgeld wel.

„Als jullie weigert,” zei tante Hermine streng, „houd je zeker niet van je oudste dochter, want anders zou je haar dit buitenkansje gunnen.”

Haast werd moeder Helmers boos. Hoe kon tante Hermine dat zeggen? Niet van Truus houden? Ze zou alles voor haar over hebben, als ze maar wist, dat het kind er gelukkig door werd.

„Kon ik maar zien, wat het beste is,” zuchtte ze.

„Dat is heus zo moeilijk niet,” overreedde nu vader.

„Wij kunnen haar niet laten leren. Ze moet dus het volgend jaar van school en dan naar een kantoor als jongste bediende of naar een winkel, want ze moet wat verdienen. Vergelijk dat nu eens met wat mijn zuster en zwager voor haar kunnen doen. Truus heeft zo'n helder hoofd, 't zou jammer zijn, als ze halverwegen bleef steken. We moesten maar „ja” zeggen, vrouw.”

„Dat is verstandige praat.” Tante Hermine knikte haar broer goedkeurend toe. „Wanneer je er allebei zo over denkt, is de zaak beklonken.”

Slechts met moeite hield moeder haar tranen in, ze veegde haar ogen af, maakte een flauwe beweging, dat het goed was.

„Dadelijk komen de kinderen thuis,” zei ze zacht, „ze moeten vooral niets merken.”

HOOFDSTUK III.

Al drie dagen was Truus Helmers in Den Haag bij oom en tante en twee dagen ging ze nu al op de nieuwe school. In haar klas zaten alleen „deftige” kinderen met keurige jurken en schoenen. De meesten droegen geen mantels of hoeden, want 't was pas begin September en nog heerlijk weer.

De eerste morgen had tante haar nichtje zelf gebracht en een hele poos met het Hoofd gepraat. Maar daar was Truus niet bij geweest, die zat toen al lang op haar plaats. Wel merkte ze, dat iedereen heel beleefd was tegen „mevrouw Kramer” en de conciërge der school zelfs een buiging voor haar maakte. „Dat hoort zeker zo in Den Haag,” meende Truus in stilte en ze vond zich zelf ook heel voor naam met haar nieuwe kleren, de schooltas, die zo lekker naar echt leer rook, vol boeken en atlassen, en de glanzende fiets, door oom voor haar gekocht, waarop ze al aardig rijden kon, maar niet in de drukke straten.

„Dat went gauw genoeg,” verklaarde oom en Truus geloofde het dadelijk. Ze moest nog aan zovéél wenen.

Ook aan de vriendinnetjes, die weer heel anders waren dan in Utrecht. Daar had ze er een heleboel gehad, hier kende ze alleen nog pas de namen en de gezichten. Aardig waren ze wel en een paar de-

den zelfs hun best, bij Truus in een goed blaadje te komen.

„Zaterdag ben ik jarig,” Clara Wiegers stak haar arm door die van 't nieuwe meisje, „dan mag ik 's avonds de hele klas vragen. Jij komt toch ook?”

„De hele klas?” Truus begon te lachen. „Hoeveel zijn er dat wel?”

„O, ik vrág ze niet allemaal.” Clara lachte ook.

„Moeder zou 't best vinden, maar dat doe ik toch niet. Alleen van ons eigen clubje, je weet wel: Mies en Willy en Corry en Tine en de twee Langeveldjes en” Clara dacht even na — „en jij natuurlijk.”

„Hoor ik nu al bij jullie club? 'k Ben pas een paar dagen op school.” Truus keek een beetje verbaasd. Zó toeschietelijk waren ze op haar school in Utrecht niet. Daar moest je elkaar eerst een beetje kènnen, om eigen te worden.

„Je bent toch een nichtje van mevrouw Kramer,” deed Clara gewichtig, „mijn moeder zit in 't bestuur van dezelfde naaivereniging als je tante, dus kunnen wij best vriendinnen worden.

Zou je ook mogen vragen, als je jarig bent? De meisjes van onze club, bedoel ik. Wanneer bèn je jarig?”

„Den laatsten October.” Truus zei 't kortaf en niet heel vriendelijk.

Vroeg Clara haar op visite, alleen om teruggevraagd te worden? Dat gebeurde op de andere school niet. Ze mocht op de verjaardagen van een heleboel meisjes komen en kon er toch altijd maar één terugvragen: haar eigenlijke vriendin. Hun gezin was te

groot, om een echt partijtje te hebben, ze hadden ook maar een klein huis, dus geen gelegenheid, om voor te dragen en zich te verkleeden. Zou dat bij Clara wel gebeuren? Even wilde ze voor 't partijtje van Zaterdag bedanken, maar dat durfde ze toch niet, omdat tante mevrouw Wiegers kende. Ze moest er eerst thuis over praten.

Tante Hermine wilde niet horen van een weigering, natuurlijk zou Truus gaan. Als de naaister zich dan maar wat haastte met de nieuwe jurk, dan kon ze die aantrekken.

„Mijn Zondagse grijze is toch keurig,” meende Truus, „die heb ik pas twee keer gedragen.”

„Voor het avondje bij mevrouw Wiegers moet je een echte partijjurk hebben,” hield tante vol. „De meisjes, die daar gevraagd worden, maken nogal werk van haar japonnetjes en ik wil niet, dat je er minder uitziet dan de anderen.”

Dat deed Truus zéker niet met de nieuwe jurk. Ze had nog nooit zo iets moois gezien. 't Lijfje was kort, met korte mouwtjes en de rok bestond uit enkel smalle strookjes. Kousen en schoentjes pasten er precies bij.

„Bekijk je zelf nù maar eens in mijn grote spiegel,” lachte tante, „maar niet ijdel worden, hoor!”

„Met die schoentjes durf ik niet eens op de straatstenen te lopen,” aarzelde Truus, „de zolen zijn zó dun.”

„Dat hoeft ook niet,” stelde oom haar dadelijk ge-

rust, „ik breng en haal je met mijn auto.”

Truus klapte in de handen.

„Ik voel me net Assepoester,” zuchtte ze toen, „wanneer de klok tien slaat, is alle heerlijkheid uit.”

„'t Zal wel een beetje later worden.”

Tante Hermine verschikte nog wat aan de feestjurk. „Maar morgen is 't Zondag, hoef je niet vroeg op.” Ze was trots op haar nichtje. Eigenlijk had ze er nooit op gelet, hoe knap Truus opgroeide. Met die simpele, soms wat verschoten jurken en ouderwetse

hoedjes zag je er zo weinig van. De vrouw van haar broer had er geen slag van, een meisje áárdig aan te kleden. Netjes en degelijk, zeker, maar niet met een beetje smáák.

„Zó moesten ze haar nu thuis eens kunnen zien,” zei ze zacht tegen oom, toen Truus naar boven was, om alles tot 's avonds op te bergen.

„Beter van niet,” gaf oom Otto even zacht ten antwoord. „Haar moeder zou 't misschien niet eens móói vinden.”

't Werd een prettige avond voor Truus. De meisjes waren heel aardig tegen haar, sloten gauw vriendschap, deden net of het nieuwelingetje al lang tot de club hoorde. Mevrouw Wiegers wilde een heleboel weten van „thuis” in Utrecht, vroeg naar haar ouders, of die een groot gezin hadden en of Truus 't niet heerlijk vond bij oom en tante. „Ze zal wel braaf verwend worden,” verzekerde zij aan een andere dame, die naast haar zat, „de Kramers hebben zelf geen kinderen.”

„Als dat meisje dan maar niet van huis vervréémdt.” Truus ving nog net die woorden van de andere mevrouw op, toen men haar kwam halen, om aan een gezelschapsspel mee te doen. Eerst veel later, toen ze met oom weer naar huis reed, dacht ze aan wat die dame had gezegd. „Van huis vervreemden,” betekende natuurlijk, niet zo véél meer van vader en moeder houden, en van de kinderen thuis. Net of

dàt nu niet het enige nare was bij al het prettige: dat ze uit Utrecht weg had moeten gaan. En, van de belofde „week-enden” kwam zo weinig! Telkens scheen er een andere verhindering te zijn. 's Zaterdags kreeg ze gewoonlijk een brief en dan schreef ze 's Zondags terug. Er was ook al eens een groot pak naar Utrecht gestuurd, toen de tweelingen Cor en Loesje hun verjaardag vierden. Tante had Truus genoeg geld gegeven, om mooie geschenken te kopen, maar ze zou er liever zelf voor hebben gespaard en dan de verrukte gezichten van de kinderen hebben gezien. Verleden jaar waren ze zo in hun schik geweest met een doos gekleurde griffels, die een dubbeltje kostte.

Tante had er even om moeten lachen. „Ze zullen die pop en die step toch heel wat mooier vinden, Truus!”

HOOFDSTUK IV.

Begin November kwam het er toch van, dat ze voor een paar dagen naar huis ging. Op school hadden ze herfstvacantie en oom moest, wat wel meer gebeurde, voor zaken naar Utrecht, kon haar dus in zijn auto meenemen.

Ze kwam dan met de trein terug.

Truus was natuurlijk erg blij met 't vooruitzicht, allen thuis weer eens te zien en een paar dagen bij hen te blijven. Tante Hermine stond er op, dat ze

de nieuwe wintermantel met bont zou aantrekken en 't mooie vilten hoedje opzetten. Vader en moeder moesten toch zien, *hoe* goed er in Den Haag voor hun dochter werd gezorgd. Eigenlijk had Truus zich liever een beetje eenvoudiger gekleed, de daagse spulletjes aangetrokken, maar ze durfde er niet voor uitkomen. En een béétje prettig vond ze het toch wel, er zo keurig uit te zien. De buurmeisjes zouden haar misschien niet eens dadelijk herkennen en als ze dàn eens vriendinnen van haar vroegere school tegenkwam! Die zouden opkijken!

De kinderen stonden voor 't raam naar haar uit te zien en bestormden 't oudere zusje met vragen en opmerkingen. Oom Otto was dadelijk doorgereden met de belofte, straks nog even aan te komen en vader kwam pas later van 't kantoor.

Moeder kreeg tranen in de ogen, toen zij Truus een zoen gaf, ze vond haar groot geworden en zo damesachtig met die dure handschoenen en fijne laarsjes. Was dat nu nodig voor een meisje van pas dertien jaar? Je maakte er haar misschien nuffig en ijdel mee!

Bezorgd keek moeder haar oudste dochter aan, maar 't gezichtje van Truus stelde haar gerust. Ook scheen 't eenvoudige eten nog altijd best te smaken, al was 't in Den Haag zeker overvloediger en fijner.

Toen het bedtijd werd en de jongere kinderen al een hele poos sliepen, bracht moeder zelf Truus even

naar boven, naar haar oude kamertje, waar nog niets veranderd was. „Zou je hier weer kunnen wenen, kind?” vroeg moeder zacht en haast een beetje bedroefd, „bij tante Hermine zal je kamer heel wat mooier zijn.”

Een beetje onverschillig haalde Truus de schouders op. „Mooier? Ja, dat wel, maar ik sliep hier toch ook altijd best, aan al dat mooie ben je gauw gewend.”

„Op school gaat het goed, nietwaar Truus?”

Vader vroeg 't met zichtbare voldoening. De vorige avond had oom Otto hem verteld, dat de leraren en leraressen heel tevreden waren en 't Kerstrapport Truus zeker tot de eerste van de klas zou maken. En dat wilde wat zeggen, als je pas op een nieuwe school was.

„Ik vind 't er erg prettig,” stemde Truus toe, „en de meisjes zijn aardig.”

„Heb je daar nu een vaste vriendin?” wilde moeder weten.

„Met Clara Wiegers werk ik wel eens samen, ze is heel vlug en zo ijverig. Maar een eigenlijke vriendin? Neen, dat niet. 's Zondags ga ik altijd wandelen met oom en tante.”

Moeder knikte, ze vond 't altijd moeilijk zich voor te stellen, dat haar oudste nu in een heel andere omgeving thuis hoorde. Als Truus dan zo opgewekt zat te vertellen, werd zij soms boos op zich zelf: gunde ze haar kind dat goede, makkelijke leven niet?

Truus deed haar best en werkte hard, liet zich niets voorstaan op mooie kleren en zo. En 't was maar voor een paar jaar, want, als ze examen had gedaan en een betrekking kreeg, zouden oom en tante haar natuurlijk weer afstaan. Zo had men afgesproken en dat zou zeker gebeuren.

Een beetje haastig kwam Truus de andere morgen beneden. „Koud was 't op mijn kamertje, hoor!” Ze huiverde even en hield de handen vlak bij de brandende kachel.

„Is 't in Den Haag nog zomer in November?” plaagde haar oudste broertje.

„Natuurlijk niet.” Truus lachte even. „Maar oom en tante hebben centrale verwarming, geen enkele kamer of gang is er ooit koud, soms wel wat al te warm, ten minste in 't najaar.”

„Voor jonge mensen lijkt het me anders gezonder, in een fris vertrek te slapen,” keurde moeder af, „onder de dekens word je vanzelf warm.”

„Als 't ijs dan maar niet vingerdik in je waskan ligt en sneeuwvlokken door de pannen stuiven. Dat is allesbehalve behaaglijk.” Vader kon zich heel wat van zulke dagen herinneren en hij vond die herinnering niet zo plezierig, gunde het Truus best, dat ze een beetje verwend werd. 't Moeilijke in haar leven zou toch wel komen, dat hoefde ze niet op te zoeken.

Maar moeder was het hierin niet met hem eens.

HOOFDSTUK V.

Vanmiddag gaan we samen wat winkelen, Truus. Je zit hele dagen en avonden opgesloten met je lessen en je huiswerk, van zo'n vrijen Woensdagmiddag moet je eens echt genieten."

Tante Hermine zei 't vriendelijk, maar heel stellig en haar nichtje wist, dat er dan gehoorzaamd moest worden.

Maar toch waagde ze nog zich even te verzetten. „Ik ben aan een paar dingen bezig, die ik graag wou afmaken. 't Is al zo gauw Kerstmis en we krijgen op school de repetities nog, dan heb ik er helemaal geen tijd meer voor."

„Je bedoelt die handwerkjes voor thuis?" Tante Hermine haalde de schouders op. „Daar zou ik me maar niet zo druk over maken. Je koopt zulke prulletjes kant en klaar in een winkel en eigenlijk nog veel mooier."

„Voor moeder en vader maak ik liever zèlf wat." Truus kreeg een kleur, ze voelde zich nooit erg op haar gemak, als tante over „thuis" begon.

„Vanmiddag gaan we in ieder geval wandelen." 't Klonk boos en kortaf.

Maar 's middags kwam er bezoek, kon er van 't plannetje niets komen. Truus moest eerst thee-schenken, wat ze heel handig en keurig kon, maar daarna mocht ze in de huiskamer gaan zitten handwerken, zodat het theekleed een heel eind opschoot. En onder

't leggen van de ontelbare steekjes bedacht Truus, dat ze eigenlijk een ondankbaar spook was. Tante en oom deden voor haar zó veel, maar zij vond de moeite te groot, hartelijk en gezellig te zijn. Truus keek rond in de ruime kamer met haar mooie gemakkelijke stoelen, zachte, warme kleden en smaaakvolle snuisterijen. Hoe prachtig had ze dit allemaaal gevonden, als ze eens hier logeerde!

Thuis wàs het lang zo mooi niet. En ze hoefde maar te reppen van een atlas of een tekendoos of gymnastiekschoenen, of dadelijk werd de winkel opgebeld en 't verlangde op zicht gezonden. Voor alles was geld, met gulle handen gaf men 't voor haar uit, of ze 't eigen kind was en geen nichtje. Truus hield van oom en tante, in alle stilte had ze voor allebei wat moois gemaakt, maar van vader en moeder hield ze nog méér, dat kan iedereen toch wel begrijpen. Zij schreven nooit over hun moeilijkheden en toch waren die er, vooral 's winters. Truus wist het heel goed en graag zou ze hebben geholpen, maar dat kon niet, *nu* tenminste nog niet. Làter, als ze een betrekking had en geld verdiende, dan gaf ze alles aan moeder en hoefde die niet meer zovéél zorg te hebben. Truus werkte voort aan haar kleet. 't Werd bijna donker en de éne open zoom moest vóór 't eten nog af. Vanavond ging ze dan lessen leren en een opstel maken. Ze zou erg haar best doen, de eerste uit de klas proberen te worden, daar hielp ze vader en moeder toch ook mee.

„Wat was Truus stil onder 't eten,” zei oom Otto, toen de pleegdochter naar bed was gegaan, en hij klaar was met zijn courant, „er is op school toch niets gebeurd?”

Een beetje verdrietig schudde tante het hoofd. „Op school gaat alles goed, geloof ik, maar 't kind denkt te veel aan huis. Eigenlijk begrijp ik het niet, ze heeft hier net wat ze maar wensen kan, een leventje als een prinses, maar als je 't haar vroeg, was ze toch misschien nog liever in Utrecht op dat armoe-dige kamertje, waar ze 's winters verkleumde van kou en bij al die lastige kinderen.”

Even dacht oom Otto na. „Toch niet meer dan natuurlijk,” zei hij ernstig. „Wanneer Truus ze allemaal zo makkelijk vergeten kon, zat haar hart zeker niet op de rechte plaats.

En 't is hier, op de duur, voor háár niet de rechte plaats,” voegde hij er in stilte bij.

Op eerste Kerstdag zou Willy Vervoorn een partijtje geven en natuurlijk vroeg ze Truus ook. „We hebben een prachtige Kerstboom, electrisch verlicht, er komen een massa lui, zeker wel twintig en dan nog wij allemaal. 't Zal een echt leuke Kerstavond worden.”

Met een rimpel tussen de wenkbrauwen had Truus geluisterd. Nu keek ze haar schoolvriendin half verlegen aan. „Jammer, dat het niet op een andere avond is, Wil, maar nu kan ik onmogelijk, hoor. De dag vóór Kerstmis ga ik naar huis.”

„Naar huis?” Willy verbaasde zich even, knikte dan begrijpend. „O ja, natuurlijk, naar je vader en moeder in Utrecht. Enig voor je, zeg! Jij hebt dus eigenlijk twee „thuizen.” Hoe vieren je ouders Kerstfeest? Zeker ook met een boom?”

„Dat denk ik niet,” antwoordde Truus, „maar een paar van de kinderen zijn op Zondagsschool en we mogen op Kerstavond allemaal mee naar de kerk, behalve de kleintjes dan. Dat vind ik altijd zo plechtig en feestelijk.”

De ogen van Truus glinsterden, ze dacht aan de paar witte kaarsjes, van haar dubbeltje zakgeld gekocht en aan vaders prettig, vriendelijk gezicht, wanneer, bij 't schijnsel ervan, de Kerstgeschiedenis werd voorgelezen, die ze helemaal van buiten kenden, maar waar ze toch aandachtig naar luisterden. Hoe zou ze deze avond hebben kunnen missen?

Er werd nooit „geweldig” getraceerd, maar ieder vond moeders chocolademelk met beschuitjes heerlijk, vooral wanneer 't Zondagse servies uit de kast kwam met de mooie gebloemde koppen en schotels. Truus vond het al feestelijk, ze te mogen omwassen en klaarzetten.

Dit jaar hoefde alles niet zó zuinig te gaan, ze had wat overgespaard van de toelage, die oom haar gaf

en in haar handkoffertje zaten de geschenken gepakt. Wat zouden ze opkijken, de kleintjes vooral! „Waar denk je aan?” vroeg Willy Vervoorn op eens. „Je kijkt zo gelukkig.”

Truus kleurde. „Aan thuis,” zei ze oprecht.

„Dus in elk geval kom je de dag vóór Oudejaar thuis,” stelde tante Hermine vast, terwijl ze de koffer van haar nichtje sloot. „’t Is al erg genoeg, dat wij je haast de hele week moeten missen. Eigenlijk had je beter tweede Kerstdag kunnen gaan, dan zouden oom en ik je hebben weggebracht.”

„Tante Hermine, luister u eens.” Truus keerde zich haastig om, greep de arm van haar pleegmoeder. „Komt u met oom overmorgen toch naar Utrecht, toe, en blijft u dan de hele dag. Wat zouden we dat prettig vinden!”

„Zo maar binnen komen vallen, zonder eerst gevraagd te zijn?” Tante lachte een beetje spijtig, maar haar ogen glinsterden verdacht.

„U hoeft niet gevraagd te worden,” — Truus zei het driftig — „U is toch vaders eigen zuster! Toe, beloof u het maar.”

Oom kwam binnen, hoorde de laatste woorden. „Dat konden we doen, vrouw! Waarom zouden we zo’n tweede feestdag hier alleen zitten? Zeg jij thuis maar, Truusje, dat we komen, hoor! Hoog bezoek voor Utrecht.”

„Enig,” vond Truus.

Tante wilde nog tegenstribbelen, maar ’t lukte niet,

zij moest toegeven, al ging 't nog niet helemaal van harte.

„Voor je moeder zal het te druk zijn,” zei ze aarzelend, „jullie gezin is zo groot.”

„Maar *ik* ben thuis,” stelde Truus haar lachend gerust, „vader helpt mee en de jongens ook.”

HOOFDSTUK VI.

Nu werd ze weer wakker in haar eigen kamer-tje, waar de ijsbloemen op de ruiten stonden en 't water in de kan bevroren was. Maar Truus gaf er niet om: ze was thuis. Heerlijk had ze geslapen onder dubbel dek met nog een warme kruik aan 't voeteneinde. 't Klokje met de lichtende wijzers, St. Nicolaasgeschenk van oom en tante, vertelde, dat het nog geen zeven uur was. Maar vanmorgen moest Truus er vroeg bij zijn, 't was immers Kerstmis. Heel ver weg, over de daken heen, begon al een klok te luiden, gauw zouden er meerdere volgen, de Roomse kerken hielden zeker vroege diensten.

Truus knielde op 't kleedje vóór haar bed en bleef een ogenblik stil liggen. Woorden kon ze eigenlijk niet vinden, wat moet je bidden bij 't begin van zo'n heerlijke dag? Ze dacht aan de vreugde van de kinderen, toen ze gisteravond uitdeling hield van de meegebrachte geschenken, aan moeder, die zo blij was met het geborduurde kleed: „Wat een werk

heb je dááaraan gehad, Truus-lief en dat bij àl die lessen!”

Aan vader, hoe die in zijn schik was geweest met pijp en tabakzak....

Nu was ze met heel andere dingen bezig dan 't gewone morgengebed, maar God wist toch wel, dat ze heel dankbaar was en heel gelukkig.

Haastig met ijskoude vingers kleepte zij zich verder aan.

„Maar moeder, moet u me nu zó gaan verwennen? Ik kom dadelijk beneden.”

't Kopje thee werd neergezet en Truus kreeg een zoen. „Je bent nu logee, ik dacht je nog in diepe rust te vinden. 't Is hier anders koud, hoor! Kom maar gauw in de huiskamer.”

Beneden snorde de kachel en stond het ontbijt klaar. Er waren geen eieren, geen dunne sneetjes geroosterd brood, geen schaaltje rijstvlokken of andere moderne voedingsmiddelen, maar op de bordjes lagen dikke, smakelijke sneden tarwebrood met kaas en koek inplaats van stroop. Truus wilde ze precies hebben als de anderen, niets bijzonders, dat vond ze niet prettig.

„Ga je vanmiddag mee naar 't feest van de Zondagschool, Truus?” bedelde Loesje. „Eigenlijk mogen alleen vader en moeder komen, maar een grote zus als jij kan óók wel.”

Truus beloofde het. Enig, met vader en de grote kinderen straks naar de kerk, 's middags met moe-

der en de kleintjes naar 't Kerstfeest. Moeder zag er moe uit, zo smal in 't gezicht en zo wit. Misschien vond Truus dat wel, omdat ze nu aan tante Hermine gewoon was, die had altijd een blozende kleur en zo'n gezette figuur. Echt welgedaan. Truus zou moeder morgen goed helpen, dat ze ook eens kon blijven zitten en met het bezoek praten. Eigenlijk moest hier ook een dienstmeisje zijn.... Truus begon bijna hardop te lachen. Verbeeld je: moeder met een dienstbode. Die goede, altijd slovende moeder zou haar gemak nemen en zeggen, hoe ze 't werk gedaan wilde hebben! Later, ja, als Truus een betrekking had en geld verdiende. Dan mocht moeder zich echt rust gunnen en de zorg aan anderen overlaten. Dan waren de jongens ook een boel ouder en verstandiger, zouden hun kleren niet meer zo erg slijten. Maar 't meeste kwam toch aan op háár... „Je éét niet, Truus!” Vader zei 't lachend, een beetje luider dan hij eigenlijk wel bedoelde.

„Ze vindt het in Den Haag veel lekkerder,” plaagde Jaap, „daar krijgt ze kadetjes en krentenbroodjes met suiker en kaneel.”

Truus nam haastig een hap.

„Niets van waar,” verdedigde ze zich dan, „'t smaakt wàt goed, ik zat even te denken.”

„Laat dien bengel maar praten, kind,” suste moeder, „hij moet altijd plagen, maar hij meent het niet zo kwaad.”

Truus trok haar broertje zacht aan 't oor.

Vroeger had ze, bij kinderlijke kibbelpartijtjes, 't wel

eens veel harder gedaan. Ze voelde zich nu tegenover de „kinderen” helemaal volwassen, zo echt de oudere zuster. Toen ze 's middags naar de zaal liep, waar 't Kerstfeest zou gevierd worden, hinderden haar even de mooie kleren, die ze droeg en die zo afstaken bij moeders veelgedragen mantel en goedkope hoed. Alles was keurig, moeder zag er uit als een echte dame, maar Truus wist nu eenmaal, dat mantel en japon nagenoeg versleten waren en zeker niet lang meer meekonden. Hoe kwam moeder ooit aan nieuwe dingen? Er zou nooit geld genoeg voor zijn.

Moeder zelf scheen in 't verschil tussen Truus en haar helemaal geen erg te hebben, haar gezicht glansde van blijdschap, toen ze de lichte zaal inkwam met haar grote dochter naast zich en de jongere kinderen voorop. Ze had Truus meer gemist dan iemand denken kan, maar zich dapper geschikt, omdat het nu eenmaal niet anders scheen te kunnen en de verandering aller welzijn bedoelde.

Ook Truus genoot. Ze zag bekende gezichten, die haar toeknikten. Dan groette ze vrolijk terug. Een juffrouw van de Zondagsschool kwam haar aanspreken. „Wel, Truusje, wat ben jij groot geworden! En je woont tegenwoordig in Den Haag? Geen Haags nufje worden, hoor!”

Lachend schudde Truus het hoofd. Men zei meer, dat Haagse meisjes zo nuffig waren, maar ze had er nooit veel van gemerkt. Die zij kende, haar vriendinnen van school, vond ze aardig, niet aanstellerig

of hoogmoedig. Ze kon er wat best mee opschieten. 't Orgel speelde een Kerstlied, waarbij volwassenen en kinderen moesten meezingen en toen begon de uitdeling van boekjes en andere geschenken.

Tegen acht uur gingen zij met moeder naar huis. Maar 't feest was nog niet afgelopen, want de kleintjes mochten opblijven, om al hun moois te laten zien. Vader had koffie gezet, ze kregen allemaal een kopje, wat anders nooit gebeurde en moeder verdeelde de St. Nicolaaspoppen, die van 't Kerstfeest waren meegebracht.

„Bij Willy Vervoorn zitten ze nu aan de Kersttafel,” dacht Truus onwillekeurig, „daar eten ze allerlei fijne en dure dingen, maar zo gezellig als hier thuis kan 't onmogelijk zijn.

Was 't ook niet vreemd, dat men Jezus' Geboorte vierde, door een boel geld uit te geven voor dure geschenken en lekkernijen, terwijl *Hij* vrijwillig arm werd?”

Arm voor *ons*. Om ons *rijk* te maken. Niet rijk in gèld, zodat je mooie kleren kunt kopen en in grote huizen wonen, maar rijk naar de *ziel*. Zo zei de dominee 't vanmorgen in de kerk. Truus begreep er wel wàt van, al verstond ze 't niet helemaal.

„Je laat je koffie weer koud worden, kind.” Moeder zei 't een beetje verwijtend. Als Truus zo stil zat, leek het altijd net, of ze zich thuis toch niet ècht meer op haar gemak voelde, naar Den Haag verlangde en 't goede leven daar.

Maar Truus dronk gauw haar kopje leeg, hapte in de

al wat zacht geworden koek en knikte moeder vertrouwelijk toe. „Wij weten 't samen wel,” scheen haar lachje te willen zeggen.

En ze maakte zich verdienstelijk, door mee te gaan naar boven, Loesje en Cor te helpen bij 't uitkleden. Dan kon moeder rustig blijven zitten.

De morgen van de tweede Kerstdag waren ze vroeg in de weer, om alles in orde te hebben, als oom en tante tegen elf uur kwamen.

't Nieuwe kleed, dat Truus voor moeder werkte en dat over de vierkante tafel lag, maakte de kamer feestelijk; er stonden wat hulstakken in een vaasje op de schoorsteen en de koffie rook „verleidelijk”, zoals vader zei.

Truus zag best, dat het vloerkleed kaal was en de zittingen van de stoelen versleten waren. Een half jaar geleden zou dat haar hebben gehinderd, vooral omdat tante 't straks natuurlijk ook moest zien, maar nu gaf ze er niet om. De zon scheen vriendelijk naar binnen, de meubels blonken zo mooi, alsof ze pas gewreven waren en de gezichten van de kinderen blonken even helder van blijdschap als van verwachting. Oom en tante zouden komen, „de” oom en tante van Truus! Ze zouden hier eten en de hele dag blijven. Dat was nog nooit gebeurd. Tante Hermine kenden ze nauwelijks, oom Otto wel. Die kwam soms met de auto en dan mochten er een paar van hen een eindje meerijden. Vanmiddag misschien ook!

Daar wàren oom en tante al, de remmen van de auto knarsten en vader haastte zich naar de voordeur.

Ongemerkt volgden tante's ogen haar pleegdochter bij al wat ze deed. Dit was eigenlijk een heel andere Truus dan die ze kende uit Den Haag. Daar hoefde ze alleen lessen voor school te leren en huiswerk te maken, voor de rest mocht ze zich laten bedienen en verwennen, of ze altijd op visite zat. Daatje had geen hulp nodig!

Hier kon Truus tonen, hoe vlijtig en handig ze was! Koffie schenken ging haar zó goed af, of ze nooit wat anders deed. En aardig sprong ze met de kinderen om! Voor 't eerst rees bij tante Hermine de vraag, of Truus eigenlijk niet thuis hoorde, meer dan bij haar in Den Haag. Maar zij had het toch voorgesteld in 't belang van haar nichtje. In 't belang van het hele gezin. De zorg van de ouders was er toch minder door geworden, ze hoefden voor Truus geen geld meer uit te geven, eer het tegendeel. De kleren, die ze niet langer droeg, konden vermaakt worden voor de beide jongere zusjes. Dat was óók voordeel. Ze wou Truus eigenlijk ook niet meer missen! Hoe gezellig waren de winteravonden geweest en de Zondagen! Telkens eens bezoek van de vriendinnen. Haar broer en schoonzuster hadden nog een heel gezin over, zij had alleen maar Truus. Stil was 't in huis geweest, sinds ze wegging. Gelukkig, nog een paar dagen, dan kwam 't pleegkind weer in Den Haag terug.

„Je hebt veel te veel drukte voor ons gemaakt,” hoorde ze haar man zeggen, „had gewoon stampot gegeven of bruine bonen.”

Tante Hermine keek op, zag de netjes gedekte tafel met de blinkende borden, vorken en lepels, hoorde haar schoonzuster zeggen: „Daar heb ik de eer niet van, hoor! Ik heb alleen maar gekookt, Truus heeft aardappels geschild en groente schoongemaakt met de grote jongens. Die waren om zes uur al op.”

Oom Otto had er schik in, zo als de kinderen eten konden en hij zelf liet zich ook niet onbetuigd, 't smaakte hem best. Hij lette er onwillekeurig op, hoe zorgzaam Truus de kleintjes bediende, ze later meenam naar de keuken, om gewassen te worden en met het theeblad weer binnenkwam. Zo kon moeder rustig blijven zitten, thee zetten en thee schenken, terwijl zij met tante praatte.

Vader ging met oom Otto en de oudste twee jongens in de auto rijden. Dat was iets geweldigs voor de bengels, die natuurlijk om beurten voorin bij oom wilden zitten en van allerlei vroegen over 't stuur, over motor en remmen. Hun monden stonden niet stil. Oom Otto deed zijn uiterste best, hun weetgierigheid tevreden te stellen, beloofde, dat ze binnenkort eens helemaal mee naar Den Haag mochten, misschien nog wel in deze vakantie, hij zou eens zien.

„Ik zou best altijd bij U in Den Haag willen wonen, net als Truus.” Jaap zei 't heel beslist, maar zijn broer schudde even vastberaden 't hoofd. „Niet altijd, nee, hoor! Wel een dag, maar niet slàpen. Ik

wóón toch liever bij vader en moeder.”

„Je hebt gelijk, jongen,” knikte oom Otto begrijpend en vader lachte maar eens. In stilte nam hij zich echter voor, nooit meer een kind af te staan, ook niet voor een poos.

't Gemis was te groot.

Truus ruimde nog wat in haar kamertje. Hoewel een nabije kerkklok al tien had geslagen en 't op zolder allesbehalve warm was, kon ze niet besluiten, in bed te stappen. Want, eenmaal onder de dekens, sliep ze meestal dadelijk en dat wou ze niet. Even moest ze nog denken.

Morgen ging ze hier weer weg en terug naar Den Haag. Tante had gevraagd, of ze zich precies aan de afspraak zou houden en niet later komen. Oudejaarsavond verwachtte men bezoek en er was nog een en ander te doen.

Prèttige werkjes, natuurlijk! De tafel versieren en helpen aan 't opmaken van een paar schotels. Truus deed het wat graag, ze zou ook vervelende dingen voor tante hebben willen doen! Want tante Hermine was goed en hartelijk, anders zou ze vader en moeder niet zo'n groot kerstcadeau hebben gegeven. Vijf en twintig gulden: een mooi, nieuw, ritselend bankbiljet. De jongere kinderen hoefden er niets van te weten, die zouden er misschien tegen anderen over praten, maar Truus kon een geheim bewaren. „Ik neem het niet gráág aan,” had ze moeder horen zeggen, „maar ik màg het niet weigeren.”

Moeder had veel zorg en ze zag er niet goed uit, zo bleek en smal. Als Truus straks weg was, stond zij weer overal alleen voor, de broers en zusjes konden nog niet ècht helpen, ze waren zo druk en onvoorzichtig. Gister had Hanna nog een kopje gebroken. Was ze nog maar thuis, dan bleef er, bij al haar werk voor school, tijd genoeg over, om 't moeder een beetje makkelijk te maken. Eenmaal weer in Den Haag, ging dat natuurlijk niet.

HOOFDSTUK VII.

De Oudejaarsavond werd er iets minder prettig om. Telkens moest Truus aan de tekst denken, waarover de dominee gepreekt had: „Wijs mij de weg, die ik te gaan heb.” Zij wilde ook zo graag weten, wat het beste was en wat God van haar vroeg. Oom en tante merkten wel, dat hun pleegdochter niet zo vrolijk was als anders, maar ze vroegen niets, konden 't eigenlijk wel begrijpen: pas terug uit Utrecht en dan de laatste avond van 't jaar! 't Was misschien maar goed, dat straks school en lessen weer begonnen! Dan moest Truus zich natuurlijk dáármee bezighouden.

Dadelijk nà Nieuwjaar kwamen de vriendinnen ook weer opdagen. De tweede Januari was 't beginnen te vriezen, ze wilden Truus mee hebben naar 't ijs. Oom zorgde voor schaatsen, tante kocht een warme wollen trui en een mutsje in dezelfde kleur. Na wat oefening op achterafslootjes durfde Truus zich al

gauw op drukker banen wagen. Vorige jaren had ze maar zo wat „gekrabbeld”, nu maakte ze er ernst van en tante Hermine vond de gezonde, fleurige schaatsensport net geschikt, om de muizenissen uit een jong hoofd te verdrijven. Wel duurde de ijspret niet lang, maar toen riep ook al weer het werk en begonnen overal de scholen.

't Werd een guur voorjaar, er waren veel zieke en verkouden mensen.

Eerst had vader Helmers zelf een lichte griepaanval gehad, toen moesten een paar van de kinderen in bed blijven.

„We zullen er nog niets van naar Den Haag schrijven,” besliste moeder, „dan maakt Truus zich ongerust en ze kan er toch ook niets aan doen.”

Maar toen de anderen opknapten, bleek het, dat moeder wat te veel van haar krachten had gevergd. Ze probeerde nog, zich op de been te houden, maar na een paar dagen moest zij 't opgeven, haar voeten weigerden dienst, duizelig en koortsig viel ze in een stoel neer.

„Ik kàn niet meer,” klaagde moeder verdrietig, „ik moet gaan liggen, al is 't maar voor een paar uren.”

„Kruip gauw in bed en tob nergens over,” troostte vader, „wij redden ons wel, niet jongens?”

Wim en Jaap beaamden dit zó luidruchtig, dat moeders hoofd er van dreunde, maar ze glimlachte dapper om de goede wil van de kinderen.

De „paar uren” werden echter een paar dagen en de

dokter drong er op aan, dat de zieke in bed zou blijven, tot de hoofdpijn over was en de temperatuur

zakte. Een paar vriendelijke burens sprongen bij, de één kookte 't eten, een ander kwam 's morgens de boel wat opruimen, vader en kinderen deden

's avonds de rest, maar ieder begreep wel, dat het zo op de duur niet gaan kon.

„Ik *moet* naar Den Haag schrijven,” peinsde vader, „Truus zou 't heel naar vinden als ik haar niets vertelde van moeders ziekte.” Hij schreef zo voorzichtig mogelijk, dat er volstrekt geen gevaar was, maar 't huishouden nogal in de war liep. Of Truus niet een poosje thuis mocht komen, zodat moeder eens goed kon uitrusten.

Truus kreeg vaders brief, terwijl oom en tante uit waren en zij zelve zich net klaarmaakte, om een uurtje te gaan fietsen. Clara Wieggers was haar komen halen.

„Hoe naar voor je, zeg!” Clara zag haar vriendin medelijdend aan. „Je moeder ziek! Dat is 't akeligste, wat je kan overkomen! En als je dan niet thuis bent. Je gaat zeker vanavond nog naar Utrecht?”

„Ik weet niet.” Truus keek besluiteloos naar de klok. „In ieder geval moet ik wachten tot oom en tante terug zijn. Als het dan maar niet te laat is.”

„Wel neen,” troostte Clara, „er lopen zo veel treinen tussen Den Haag en Utrecht. In elk geval kun je vast je koffertje inpakken. Dan is dat klaar.”

„Maar als tante 't nu niet goed vindt.”

Truus begon te huilen, ze wilde zich zo graag flink houden, maar het ging niet. Als ze aan moeder dacht, werd het verdriet haar de baas.

Een beetje onhandig probeerde Clara haar te troosten. Ze was van Truus geen tranen gewoon en vond het eigenlijk maar prettig, toen de auto voor de deur

stilhield en oom en tante uitstapten.

Zodra ze de brief gelezen hadden, besliste oom: „Natuurlijk ga je dadelijk, vanavond nog. Pak je spulletjes maar in, ik breng je even naar 't station.”

Truus had oom Otto wel om de hals willen vallen, maar onwillekeurig keek ze eerst tante Hermine aan. Of die er ook zo over dacht.

„Er zal wel niets anders opzitten, kind. Je vader schrijft niet, wat moeder eigenlijk scheelt. Als 't maar niet besmettelijk is!” Tante zette een erg bedenkelijk gezicht.

Maar Truus dacht aan geen gevaar voor besmetting. Wat deed het er ook toe? Ze ging naar huis, naar moeder, die ziek was en naar al de anderen. Ze hadden haar nódig, vader zei het toch zelf.

Een half uur later was ze al op weg naar 't station, even daarna stapte ze in de trein. Gek, dat zo'n sneltrein soms zo langzaam rijden kan en 't aantal tussenstations leek bepaald groter dan anders.

Maar om halftien kwam ze dan toch in Utrecht aan. Even ontstelde Truus, toen ze moeder in bed zag liggen, zó mager en bleek leek moeders gezicht met de gesloten ogen.

De vlugge meisjesvoeten wilden haast niet naar 't ledikant, maar 't scherpe oor van de zieke hoorde wel de aarzelende schreden. „Ben je daar, kind? Ben je er heus? Wou tante je laten gaan? Ik heb er God om gebeden, maar toch durfde ik bijna niet hopen, dat je zo gauw zou komen. Nu word ik zeker beter.”

Truus kwam wat dichterbij, greep de hand, die op

het dek lag. Zodra moeder de ogen open had en praatte, leek ze zó ziek niet meer, en daar stapte vader ook de kamer in en die keek heel blij.
„Is daar onze grote dochter? Voor vanavond hadden

we niet meer op je durven rekenen. Doe gauw je goed af, dan schenk ik een warm kopje koffie in.”
„Graag,” zei Truus, terwijl ze mantel en hoed in de gang aan de kapstok hing, „voor die éne keer mag u me nog bedienen. Maar dan neem ik het hele huishouden van u over, want dáárvoor ben ik gekomen.”

Ze bracht het er wat goed af, 't was net, of de acht maanden in Den Haag er niet waren geweest en ze gister nog op haar zolderkamertje geslapen en zich voor moeder verdienstelijk gemaakt had. Nu kwam eigenlijk àl de zorg en àl het werk op Truus neer, maar ze scheen er best tegen opgewassen.

Wat ze niet wist, vroeg ze aan moeder, maar meestal ging ze stil haar gang, ruimde de kamer netjes op, waste om, zorgde voor de bedden en voor 't eten.

's Avonds hielpen de oudste kinderen wat mee, maar in de regel viel er dan weinig meer te doen, kon Truus ook gaan zitten met het verstelwerk en de kappotte kousen. Na een paar dagen hoefde moeder niet meer te bed te blijven, lag zij in de huiskamer in een gemakkelijke ruststoel, waarvoor de zuster van de wijkverpleging gezorgd had. Want die kwam de zieke 's morgens helpen, ging niet heen, vóór moeder fris gewassen en voor de dag gekleed, makkelijk op het rustbed lag. De zuster vond Truus heel flink en handig voor nog geen veertien jaar, maar kwam er toch rond voor uit, dat er méér hulp nodig was: voor de was en voor 't zware werk. Die dingen gingen heus de krachten van de jonge verpleegster te boven. Dan zou de zieke er misschien óók onder lijden.

„Tante Hermine komt vanmiddag,” vertelde Truus haar, toen ze haast een week thuis was, „dan zal ze met moeder wel overleggen, wat er verder moet worden gedaan.”

„Misschien neemt ze jou wel weer mee naar Den

Haag," plaagde de zuster, „wie weet, hoe je naar 't goede leventje daar terugverlangt."

Ze stonden bij elkaar in de kleine keuken, de deur naar de kamer was dicht, dus kon moeder niet horen, wat er gezegd werd.

De verpleegster lachte, maar Truus keek heel ernstig. „Ik vond het soms erg prettig bij oom en tante, maar hier hóór ik toch eigenlijk en, als vader en moeder 't allebei goed vinden, blijf ik thuis."

„En je studie dan?" wilde de zuster weten, „je zou toch onderwijzeres worden?"

„Dat kan hier ook," verklaarde Truus, „als ik maar heel hard werk. Maar eerst moet moeder helemaal beter zijn en zelf weer 't huishouden kunnen doen. Dan kan ik toch nog met allerlei helpen, dat moeder het niet *te* druk heeft."

De verpleegster schudde 't hoofd. „Een dubbele taak valt nooit mee. Of het één, of het ànder, Truusje. Dat zal je gauw genoeg ondervinden."

„Ik *blijf* thuis." Truus zei 't haast koppig.

Breed-uit en deftig zat tante Hermine naast moeders ruststoel. De dure voorjaarsmantel had ze Truus gegeven, om weg te hangen, 't kleine, vilten „dopje" hield ze maar op. Over een goed uur kwam oom haar toch weer halen.

Truus had nog heel wat meer moeten opbergen, want uit de auto kwamen verscheidene pakjes, bussen en blikjes.

„Je moeder moet sterk worden," zei oom Otto

lachend, „'t beste is maar, dat zij alles achter elkaar opeet.”

„Moeder gebruikt juist heel weinig,” zuchtte Truus, „de dokter bromt er dikwijls over.”

Oom trok een minachtend gezicht.

„Wat jij kookt, zal wel niet veel bijzonders zijn, maar in die blikjes zitten fijne dingen, net goed voor een zieke.”

Truus kon best tegen plagen, wist precies hoe oom Otto 't meende. „Kom u maar eens stampot eten, u weet wel, net als met Kerstmis.”

„Ziezo,” 't laatste pakje werd aan Truus overgegeven, „nu is er weer ruimte in de wagen, dat komt goed uit, want jij rijdt zeker mee terug.”

Verschrikt keek Truus op: zou oom dat menen? Zijn gezicht stond effen, maar de vrolijke ogen hadden een onderzoekende blik. „Je gáát toch weer mee naar

Den Haag?" vroeg oom nog eens.

Truus schudde 't hoofd. „U gelooft het zelf niet, oom," zei ze zacht, „en tante zou ook niet willen, dat ik ze thuis aan hun lot overliet, om het bij u makkelijk en prettig te hebben."

„Maken jullie 't dan samen maar uit. Tot straks, hoor!" Oom stapte weer in zijn auto, hij keek opeens ook ernstig en nadenkend en dat gebeurde niet vaak. 't Leek hem geen raadsel, hoe de beslissing straks zou uitvallen, liefst bemoeide hij er zich niet mee. Dat Truus nu meer dan ooit thuis hoorde, stond voor hem als een paal boven water.

„Ik had niet gedacht, dat we Truus maar zó kort bij ons zouden hebben, want dan zou die hele verandering beter achterwege hebben kunnen blijven." Tante Hermine zei 't niet boos of kortaf, maar wel verdrietig. Voorzichtig wilde ze haar theekopje op tafel zetten, maar Truus nam 't al van haar aan.

„Niemand wist vooruit, dat ik ziek zou worden." Moeder zei 't zacht en onderworpen, haar vermagerde hand wilde een traan afvegen.

Tante Hermine merkte 't en schudde afkeurend het hoofd. „Maak je nu niet van streek, je begrijpt toch wel, dat ik Truus niet zal overhalen, weer met me mee te gaan. Geen sprake van. Die ziekte is ook niet de voornaamste en zeker niet de enige oorzaak, dat 't kind naar huis wilde. Dadelijk na Kerstmis merkten we al, dat haar hart *hier* was en niet in Den Haag. Mijn man wilde haar toen al terug laten gaan, maar ik hoopte, dat zij op de duur bij ons wènnen zou. Ik

kon niet besluiten, er met haar over te praten, 't was zo gezellig, een pleegdochter om me heen te hebben, de kamers leken veel voller en prettiger dan vroeger. Maar tegen haar zin mag ik Truus niet bij me houden."

't Bleef even stil, moeder had de handen gevouwen en keek zwijgend voor zich uit. Eindelijk zei ze bedaard en stellig: „Truus moet kiezen, dat hebben haar vader en ik afgesproken, niemand mag haar dwingen."

Tante Hermine knikte, zag Truus vragend aan: „'k Zal je antwoord wel kunnen raden, hè, kind?

't Moet dan maar zo, maar in één opzicht blijf je onze pleegdochter, van oom Otto en van mij. *Wij* betalen je boeken, je lessen en je kleren. Net of je nog bij ons woonde. Alleen op die manier kun je later een steun voor je ouders zijn. En we zorgen ook, dat hier hulp komt, want met wassen en werken mag je je niet afsloven en moeder zal er nog een hele poos te zwak voor blijven.

Is dat afgesproken?"

Tante Hermine probeerde gewoon te praten, maar dat lukte niet, haar stem beefde eerst een beetje, werd toen erg onduidelijk. Maar dat kwam, omdat Truus tante zó stijf omhelsde, dat het „dopje" gevaar liep van het bewerkelijke kapsel te vallen en al bedenkelijk scheef stond.

„Dus ik mag blijven leren, tante?" 't Klonk als een snik. „Blijven leren en dan *thuis*? U is veel te goed voor me!"

„Bèn ik ook,” zei tante droog. „Maar wat doe ik er aan? Geef ons nu nog een kopje thee en zet dan straks verse, als oom komt. 't Zal misschien lang duren, eer je ons weer eens bedient.”

HOOFDSTUK VIII.

Rrrrrtt — 't wekkerklokje liep driftig af. Vlug kwam Truus overeind, sloeg het dek terug en wipte 't bed uit. Zeven uur èn Paasvacantie! Eigenlijk een beetje vroeg, om al op te staan. Maar ze had zich voorgenomen, in deze vakantie eens heel ijverig te zijn, een massa dingen te doen, waar je anders niet toe kwam. Met alleen nog maar de lange, grijze kousen aan, stond ze even stil voor 't open venster. In 't kozijn bloeiden potjes met narcissen en tulpen, een Paasgeschenk van vader en moeder, omdat haar rapport goed was. In de goot en op de daklijst tjlpten de mussen en kwetterden de spreeuwen. Een merelpaar vloog fluitend af en aan, in de klimop, die de hoge stenen muur bedekte, hadden ze hun nest gemaakt. Straks zal Truus ook de jongen zien, zodra ze behoorlijk kunnen vliegen. Nu zaten ze nog allemaal knus bij elkaar op 't veilige plekje, waar ze werden geboren.

„Zouden die jonge vogels nu gráág uitvliegen?” peinsde Truus. „Of deden ze 't alleen maar, omdat het nu eenmaal *moest* en bleven ze eigenlijk liever in 't warme nest?”

Truus lachte om haar dromerij: hoe zou ze er ooit

achter komen, wat jonge vogels gráág deden of liever *niet* deden? Ze wist het niet eens van de mensen, van àlle mensen tenminste niet.

Een beetje moest ze er naar raden. Tante en oom vonden 't erg jammer, dat ze niet in Den Haag terugkwam, die zouden 't nu wel eenzaam hebben. Toch stemden ze er in toe, omdat het zó beter was en Truus immers thuis hóórde.

Vader en moeder waren gelukkig, hun oudste weer bij zich te houden en de kinderen waren blij, ze hielden van de grote zus, vertelden haar alles van school, vroegen telkens hulp. . . .

Truus knielde voor de stoel naast 't ledikant en deed haar morgengebed. Kort, maar eerbiedig. Dan viel haar de tekst in 't oog, waarover de dominee op Oudejaarsavond had gepreekt, die ze netjes tekende op wit karton en ophing naast de kleine spiegel.

„Wijs mij de weg, die ik te gaan heb.”

Háár had God de weg gewezen, die terugvoerde naar huis.

Haar „thuis” bij vader en moeder.

Dat geloofde Truus heel stellig en ze was er dankbaar voor.